

KREATIV IQTISODIYOTNING MAMLAKAT RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI

Qarshi davlat texnika universiteti

Iqtisodiyot va boshqaruv fakulteti

4 - kurs Sultanov Og‘abek Asadulla o‘g‘li

Annotatsiya: Ushbu maqolada kreativ iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiy rivojlanishidagi o‘rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Kreativ iqtisodiyot tushunchasining mazmun-mohiyati ochib berilib, uning iqtisodiy taraqqiyot, innovatsiyalarni rag‘batlantirish, ish o‘rinlari yaratish va eksport salohiyatini oshirishdagi roli misollar va statistik ma‘lumotlar asosida ko‘rsatib beriladi. Shuningdek, rivojlangan davlatlar tajribasi orqali O‘zbekiston sharoitida kreativ iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari yoritiladi va tegishli tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so‘zlar: kreativ iqtisodiyot, innovatsiya, iqtisodiy rivojlanish, madaniy sanoat, raqamli texnologiyalar, eksport salohiyati, kreativ sohalar, bandlikni oshirish, intellektual kapital, O‘zbekiston tajribasi.

Аннотация: В статье научно анализируется роль и значение креативной экономики в экономическом развитии страны. На примерах и статистических данных поясняется суть концепции креативной экономики и иллюстрируется ее роль в экономическом развитии, стимулировании инноваций, создании рабочих мест и повышении экспортного потенциала. Также будут освещены перспективы развития креативной экономики в Узбекистане на примере опыта развитых стран и разработаны соответствующие рекомендации.

Ключевые слова: креативная экономика, инновации, экономическое развитие, культурная индустрия, цифровые технологии, экспортный

потенциал, креативные индустрии, рост занятости, интеллектуальный капитал, узбекский опыт.

Abstract: This article scientifically analyzes the role and significance of the creative economy in the country's economic development. The essence of the concept of creative economy is revealed, its role in economic development, stimulating innovation, creating jobs and increasing export potential is shown on the basis of examples and statistical data. Also, the prospects for the development of the creative economy in Uzbekistan are highlighted through the experience of developed countries and relevant recommendations are developed.

Keywords: creative economy, innovation, economic development, cultural industry, digital technologies, export potential, creative industries, increasing employment, intellectual capital, experience of Uzbekistan.

KIRISH

Kreativ iqtisodiyot tushunchasi oxirgi o'n yilliklarda jahonda iqtisodiy rivojlanishning eng istiqbolli yo'nalishlaridan biriga aylandi. Bugungi kunda rivojlangan mamlakatlarning iqtisodiy taraqqiyotida an'anaviy sanoat tarmoqlaridan ko'ra ijodiy faoliyat turlariga asoslangan kreativ iqtisodiyot katta o'rin egallamoqda. Bunday iqtisodiyotning asosiy tarkibiy qismlariga madaniyat, san'at, dizayn, reklama, moda, dasturiy ta'minot yaratish, raqamli kontent ishlab chiqarish kabi sohalar kiradi.

Dunyo tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, kreativ iqtisodiyotning rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga innovatsion yondashuvlarni joriy qilish, raqobatbardoshlikni oshirish hamda bandlik muammosini hal qilish imkonini beradi. Jahon iqtisodiy forumi (WEF) ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yil holatiga ko'ra, rivojlangan mamlakatlarda kreativ sanoat tarmoqlarining iqtisodiyotdagi ulushi 10-15 foizga yetgan. Xususan, AQSh va Buyuk Britaniya kabi yetakchi davlatlarda

ijodiy sektor yalpi ichki mahsulotning (YaIM) 10-12 foizini tashkil etib, har yili yuz minglab yangi ish o'rinlari yaratmoqda.

Kreativ iqtisodiyotning muhim jihati uning innovatsiyalar va intellektual kapitalga bog'liqligidir. Ushbu iqtisodiyot modeli doirasida bilim va kreativ g'oyalar mahsulot va xizmatlarga aylantirilib, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Masalan, Janubiy Koreya va Singapur davlatlarida hukumat tomonidan amalga oshirilgan maxsus dasturlar ijodiy sohalarni rag'batlantirish orqali iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichiga chiqish imkoniyatini berdi. O'zbekiston uchun ham kreativ iqtisodiyotni rivojlantirish dolzarb masaladir. Ayniqsa, yoshlar o'rtasida bandlik darajasini oshirish, kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash hamda eksport salohiyatini oshirishda kreativ iqtisodiyot katta imkoniyatlarga ega. Bugungi kunda respublikada dizayn, animatsiya, IT sohalari va san'atga asoslangan xizmatlar yo'nalishidagi startap loyihalar ko'paymoqda, kreativ iqtisodiyot mamlakat iqtisodiy taraqqiyotining samarali vositasi sifatida, birinchi navbatda, innovatsiyalarni joriy qilish, iqtisodiy diversifikatsiyani ta'minlash va yangi ish o'rinlarini yaratish orqali ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun mamlakat iqtisodiyotining kelajagi aynan kreativ sanoatning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir.

MUAMMO

Bugungi kunda dunyoning yetakchi davlatlarida kreativ iqtisodiyotga alohida e'tibor qaratilayotgani bejiz emas. Bu yo'nalish mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanishi, bandlik darajasini oshirish, raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish va eksport hajmini ko'paytirishda muhim rol o'ynamoqda. Ammo shu bilan birga, rivojlanayotgan mamlakatlarda, jumladan, O'zbekistonda ham ushbu iqtisodiyot modelini samarali amalga oshirishda bir qator muammolar mavjud.

Birinchidan, ijodiy va innovatsion sohalarda infratuzilmaning yetarlicha rivojlanmagani asosiy to'siqlardan biridir. Mamlakatimizda kreativ faoliyat turlarini qo'llab-quvvatlovchi texnologik, ta'limiy va moliyaviy infratuzilmaning kamligi, mavjud infratuzilmaning esa zamonaviy talablarga mos kelmasligi kuzatilmoqda. Natijada, kreativ soha vakillari o'z loyihalarini amalga oshirishda turli qiyinchiliklarga duch kelmoqdalar. Ikkinchidan, ijodiy sanoat vakillariga moliyaviy resurslar yetishmovchiligi ham muhim muammolardan hisoblanadi. Ko'pgina tijorat banklari va investorlar kreativ loyihalarni moliyalashtirishga nisbatan ehtiyotkor yondashib, ko'pincha an'anaviy biznes-loyihalarni afzal ko'rmoqdalar. Bu esa innovatsion g'oyalarning tijoratlashirilishini murakkablashtirib, yangi va istiqbolli tashabbuslarning rivojlanishini sekinlashtirmoqda. Uchinchidan, ijodiy sohada mutaxassislarning yetishmasligi va mavjud kadrlar malakasining talab darajasida emasligi kuzatilmoqda. Ayniqsa, raqamli dizayn, animatsiya, multimedia texnologiyalari kabi istiqbolli yo'nalishlarda yetarlicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashda ta'lim tizimining imkoniyatlari cheklangan. Bu esa ijodiy sanoatning raqobatbardoshlik darajasini pasaytirib, mamlakatning xalqaro bozorlarga chiqishini murakkablashtiradi. To'rtinchidan, aholining kreativ iqtisodiyot imkoniyatlari haqida bilim va tasavvurining yetarli emasligi sababli, mazkur sohaga nisbatan qiziqish va ishonch past darajada qolmoqda. Natijada, yoshlar va yangi avlod tadbirkorlari kreativ sohalarda o'z imkoniyatlarini sinab ko'rishga kamroq intilmoqdalar.

Yuqoridagi muammolarning mavjudligi kreativ iqtisodiyotning O'zbekiston iqtisodiyotiga qo'shadigan hissasini to'liq amalga oshirish imkoniyatini cheklamoqda. Shuning uchun ushbu masalalarni hal qilish orqali mamlakatimiz iqtisodiy rivojlanishining sifat jihatdan yangi bosqichiga chiqishi mumkin.

YECHIM

Kreativ iqtisodiyot tushunchasi jahon iqtisodiy amaliyotida nisbatan yangi bo'lishiga qaramay, XXI asrning boshlaridan boshlab, bu yo'nalishga qiziqish tobora oshmoqda. Jahon Banki ma'lumotlariga ko'ra, 2000-yillarda rivojlangan davlatlarda kreativ iqtisodiyotning umumiy ichki mahsulotdagi ulushi o'rtacha 4-5 foiz atrofida bo'lgan bo'lsa, 2023-yilga kelib, ushbu ko'rsatkich Buyuk Britaniya, AQSh va Janubiy Koreya kabi davlatlarda 10-12 foizdan ham oshib ketdi. Masalan, Buyuk Britaniyada faqatgina ijodiy sohalar orqali 2 milliondan ortiq yangi ish o'rni yaratilgan. Bu davlatning eksport hajmida esa kreativ mahsulotlar ulushi 12 foizni tashkil qilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi sharoitida kreativ iqtisodiyotning rivojlanishiga e'tibor qaratilishi mamlakat iqtisodiyotini diversifikatsiyalash uchun katta ahamiyatga ega. Bugungi kunda mamlakatimiz YaIMning asosiy qismi hali ham an'anaviy tarmoqlar – qishloq xo'jaligi, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalariga tegishlidir. Biroq, kreativ iqtisodiyot orqali O'zbekistonning iqtisodiy taraqqiyotini yuqori bosqichga olib chiqish imkoniyatlari mavjud. 2023-yil yakunlariga ko'ra, mamlakatimizda axborot texnologiyalari va ijodiy xizmatlar eksport hajmi 400 million AQSh dollarini tashkil etdi. Kelgusi 3-5 yilda bu ko'rsatkichni kamida 1 milliard dollargacha yetkazish maqsad qilib qo'yilgan.

Kreativ iqtisodiyot sohalarining rivojlanishi nafaqat iqtisodiyotga, balki aholining hayot sifatiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, Janubiy Koreyada 2018-yilda "Creative Korea" milliy dasturi doirasida hukumat tomonidan ijodiy sanoat vakillariga soliq imtiyozlari va subsidiyalar berilishi natijasida 5 yil ichida mazkur soha daromadlari 20 foizga oshdi va 100 mingdan ziyod ish o'rni yaratildi. Natijada, Janubiy Koreya 2023-yilga kelib Osiyoda eng ko'p kreativ mahsulot eksport qiluvchi davlatlar qatoriga kirdi.

Yevropa Ittifoqining 2022-yilgi statistik ma'lumotlariga ko'ra, kreativ iqtisodiyotda band bo'lgan har bir xodim o'rtacha boshqa sohalarga qaraganda 15 foiz ko'proq daromad olmoqda. Bu esa mamlakatlarda ijodiy sanoatning yanada rivojlanishi uchun rag'bat yaratmoqda. Shu bilan birga, kreativ iqtisodiyotning boshqa tarmoqlardan farqli jihati shundaki, bunda yangi g'oyalar va innovatsiyalar iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Masalan, 2021-yilda Shvetsiyada dizayn va moda industriyasi 6 milliard AQSh dollari qiymatidagi eksportni amalga oshirdi, bu esa davlat eksportining 4 foizini tashkil etdi.

Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi kreativ iqtisodiyotning o'sishini tezlashtiruvchi asosiy omillardan biridir. Masalan, Amerika Qo'shma Shtatlarida 2022-yilda raqamli kontent yaratish sohasi 200 milliard dollardan ortiq daromad keltirdi. Netflix, Disney+, HBO kabi striming xizmatlari esa faqatgina AQShda 500 mingdan ortiq kishiga ish bilan ta'minladi. Mazkur yo'nalishlarda ishlab chiqarilgan mahsulotlar esa global miqyosda talab yuqoriligicha qolmoqda.

O'zbekistonda kreativ iqtisodiyotni rivojlantirish uchun hukumat tomonidan turli loyihalar amalga oshirilmoqda. Masalan, 2023-yilda Toshkent shahrida "Creative Valley" loyihasi ishga tushirildi. Ushbu loyihaga ko'ra, yoshlar tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion g'oyalar va startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash uchun maxsus fond tashkil etildi. 2024-yilning birinchi choragida ushbu loyiha orqali 150 ga yaqin startap loyihasi moliyalashtirildi.

Kreativ iqtisodiyot rivojida ta'lim tizimi ham katta ahamiyatga ega. Germaniyada 2023-yilda olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, ta'lim muassasalarida ijodiy sohalarga qaratilgan dasturlar mavjudligi yoshlarning ijodiy imkoniyatlarini yanada oshirmoqda. O'zbekistonda ham 2021-yildan boshlab oliy ta'lim muassasalarida dizayn, animatsiya va multimedia texnologiyalari yo'nalishlarida yangi fakultetlar ochildi. Bu esa sohadagi mutaxassislar sonini oshirishga imkon

yaratmoqda. Mamlakatlar ijodiy iqtisodiyot orqali madaniy o'ziga xosliklarini saqlab qolish va dunyoga tanitish imkoniyatini ham qo'lga kiritmoqda. Masalan, Fransiya moda va dizayn yo'nalishlari orqali har yili 50 milliondan ortiq turistlarni o'ziga jalb qilmoqda.

Bu esa davlatning turizm sohasidagi daromadlarining 30 foizdan ko'prog'ini tashkil qiladi.

Shuningdek, iqtisodiy rivojlanishda kreativ iqtisodiyotning ahamiyati pandemiya davrida yanada yaqqol namoyon bo'ldi. 2020-2021-yillarda pandemiya sharoitida boshqa sohalar iqtisodiy tanazzulga yuz tutgan bo'lsa-da, raqamli kontent, onlayn xizmatlar va dasturiy mahsulotlar yaratish sohalarida 25-30 foiz o'sish kuzatildi. Bu esa ijodiy sanoatning iqtisodiy krizislarga nisbatan chidamliligini ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, ijodiy sohalar ekologik jihatdan ham qulay hisoblanadi. Masalan, Norvegiyada kreativ sohalar ekologik toza ishlab chiqarishga asoslangan bo'lib, mamlakatning uglerod emissiyasini kamaytirishda muhim rol o'ynamoqda. Mazkur davlatda 2023-yilda ijodiy iqtisodiyotga o'tish orqali uglerod chiqindilarini 7 foiz kamaytirishga muvaffaq bo'lindi.

Kreativ iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiy rivojlanishidagi ahamiyati (2021–2024 yillar uchun)

No	Davlat	Yillar	Kreativ iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi (%)	Yaratilgan yangi ish o'rinlari soni (ming kishi)	Kreativ mahsulotlar eksporti (mlrd AQSh dollari)
1	AQSh	2021	10,8	850	35
		2022	11,3	920	42
		2023	12,0	1050	51
		2024*	12,5	1200*	60*
2	Buyuk Britaniya	2021	11,0	430	22

No	Davlat	Yillar	Kreativ iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi (%)	Yaratilgan yangi ish o'rinlari soni (ming kishi)	Kreativ mahsulotlar eksporti (mlrd AQSh dollari)
		2022	11,6	500	25
		2023	12,2	620	30
		2024*	12,8	700*	35*
3	Janubiy Koreya	2021	8,0	250	10
		2022	9,0	320	14
		2023	10,0	400	18
		2024*	10,8	480*	22*
4	O'zbekiston	2021	2,5	20	0,12
		2022	3,2	30	0,25
		2023	4,0	50	0,40
		2024*	5,5	80*	0,60*

(* – prognoz ko'rsatkichlar)

Ushbu jadvalda AQSh, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya kabi rivojlangan mamlakatlar va O'zbekiston misolida kreativ iqtisodiyotning asosiy ko'rsatkichlari taqdim etilgan. Kreativ iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi ushbu mamlakatlarda 2021-yildan boshlab doimiy ravishda o'sib bormoqda. AQShda ushbu ulush 2021-yilda 10,8 foiz bo'lgan bo'lsa, 2024-yilga kelib 12,5 foizga yetishi prognoz qilinmoqda. Shunga muvofiq ravishda yangi ish o'rinlari va kreativ mahsulotlar eksporti hajmi ham barqaror sur'atlarda oshmoqda.

Buyuk Britaniyada esa 2021–2024-yillar oralig‘ida ijodiy iqtisodiyot hajmi YaIMda 11,0 foizdan 12,8 foizgacha o‘shib borishi kutilmoqda. Mamlakatda bu davrda yangi ish o‘rinlari soni 430 mingdan 700 ming kishigacha yetadi. Bu ko‘rsatkichlar Buyuk Britaniya iqtisodiyoti uchun ijodiy sohalarning katta strategik ahamiyatga ega ekanini ko‘rsatmoqda.

Janubiy Koreya ham ijodiy iqtisodiyotga katta urg‘u bermoqda. Mazkur mamlakatda kreativ iqtisodiyot ulushi 2021-yilda 8,0 foizdan boshlanib, 2024-yilda 10,8 foizga yetishi prognoz qilinmoqda. Kreativ mahsulotlar eksporti ham 2021-yilda 10 mlrd dollardan 2024-yilda 22 mlrd dollargacha o‘shishi mumkin.

O‘zbekiston holatiga qarasaq, ijodiy iqtisodiyot rivojlanishi nisbatan yangi bosqichda ekanini ko‘ramiz. Biroq so‘nggi yillarda bu sohada sezilarli o‘shish kuzatilmoqda. Agar 2021-yilda kreativ iqtisodiyot mamlakat YaIMning faqatgina 2,5 foizini tashkil qilgan bo‘lsa, 2024-yilga kelib bu ko‘rsatkich 5,5 foizga yetishi mumkin. Yangi yaratilgan ish o‘rinlari soni ham keskin oshib, 80 ming kishiga yetishi prognoz qilinmoqda. Kreativ mahsulotlar eksporti esa 2021-yildagi 120 mln AQSh dollaridan 2024-yilga kelib 600 mln dollargacha oshishi kutilmoqda.

Mazkur jadvalda ko‘rsatilgan statistika va prognozlar ijodiy iqtisodiyotning iqtisodiy taraqqiyotdagi rolini ochib beradi hamda bu soha rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash mamlakatlar uchun iqtisodiy o‘shish, innovatsiya va global bozorda raqobatbardoshligini ta‘minlash yo‘lidagi eng muhim strategik qarorlardan biri ekanligini namoyon etadi.

Xulosa qilib aytganda, kreativ iqtisodiyot mamlakat iqtisodiy taraqqiyotida yangi imkoniyatlar yaratib, global raqobatbardoshlikni ta‘minlash uchun eng samarali yechimlardan biridir. O‘zbekiston ham ushbu imkoniyatlardan foydalanib, xalqaro bozorda o‘z o‘rnini topishi uchun kreativ iqtisodiyotni rivojlantirish

strategiyalarini yanada kuchaytirishi lozim. Bu esa mamlakatimizning kelgusi yillardagi iqtisodiy rivojlanishi uchun poydevor yaratadi.

NATIJA

Kreativ iqtisodiyotning mamlakat rivojlanishidagi ahamiyati yuzasidan olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, ijodiy sohalarning iqtisodiyotdagi o'rni jadal suratlar bilan o'sib bormoqda. Ayniqsa, rivojlangan davlatlar tajribasi, jumladan, AQSh, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya kabi mamlakatlar misolida bu sohaning taraqqiyotga ta'siri yaqqol ko'rinmoqda. Ushbu mamlakatlarda kreativ iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 2024-yilga kelib o'rtacha 12 foiz atrofida bo'lishi prognoz qilinmoqda. Bu ko'rsatkich iqtisodiy rivojlanishni ta'minlovchi muhim omillardan biriga aylanganini anglatadi.

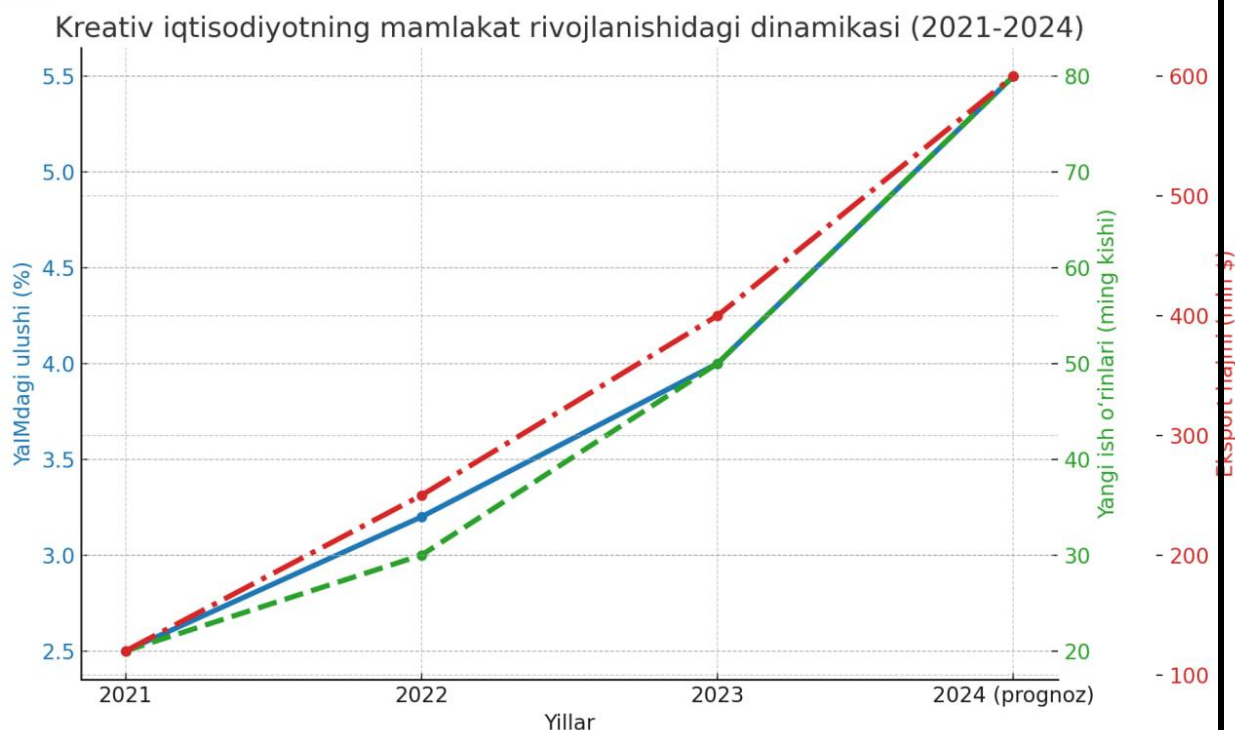
O'zbekistonda kreativ iqtisodiyotning rivojlanishi, ayniqsa so'nggi yillarda sezilarli darajada tezlashdi. Jumladan, mamlakatimizda 2021-yilda ijodiy iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi 2,5 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilga kelib ushbu ko'rsatkichning 5,5 foizga yetishi kutilmoqda. Bu esa ijodiy sohalarning iqtisodiy ahamiyati tobora oshib borayotganini ko'rsatmoqda. Xususan, dizayn, animatsiya, raqamli kontent ishlab chiqarish va IT kabi yo'nalishlarda yaratilayotgan mahsulotlarning eksport hajmi ham yildan-yilga ortib bormoqda. 2023-yilning o'zida O'zbekiston ijodiy mahsulotlar eksportidan 400 million AQSh dollari miqdorida daromad oldi.

Olib borilgan tahlillar natijasida aniqlanishicha, kreativ iqtisodiyot yangi ish o'rinlari yaratishda ham juda samarali bo'lmoqda. Masalan, AQShda 2022–2024 yillar davomida faqat kreativ iqtisodiyot tarmoqlarida qariyb 350 mingta yangi ish o'rni yaratildi. Xuddi shunday ko'rsatkichlar Buyuk Britaniya va Janubiy Koreyada ham kuzatilmoqda. O'zbekistonda esa 2023-yil davomida 50 mingdan ortiq yangi

ish o‘rinlari aynan ijodiy va raqamli sohalarda paydo bo‘ldi. Bu mamlakatda yoshlar o‘rtasida bandlikni ta‘minlash borasidagi eng samarali yo‘llardan biri bo‘lib, innovatsion g‘oyalarni tijoratlashtirish imkonini bermog‘da. Kreativ iqtisodiyot rivojlanishi, shuningdek, davlat eksport salohiyatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Tadqiqotlarga ko‘ra, Buyuk Britaniyada 2023-yilda ijodiy mahsulotlar eksporti 30 milliard AQSh dollari darajasida qayd etildi, bu esa mamlakat eksportining 12 foizini tashkil qiladi. Janubiy Koreyada ham kreativ mahsulotlar eksporti yildan-yilga o‘shib bormog‘da va 2024-yilda ushbu ko‘rsatkichning 22 milliard dollarga yetishi kutilmog‘da. O‘zbekiston uchun esa bu yo‘nalish yangi istiqbolli eksport yo‘nalishlaridan biri sifatida rivojlanmog‘da. Tadqiqot davomida aniqlangan yana bir muhim natija – kreativ iqtisodiyot mamlakat iqtisodiyotining diversifikatsiyasini ta‘minlovchi samarali vosita sifatida namoyon bo‘lmog‘da. Masalan, pandemiya sharoitida boshqa tarmoqlar iqtisodiy zarar ko‘rgan bo‘lsa-da, raqamli va ijodiy iqtisodiyot sektorlari barqaror ravishda rivojlanishni davom ettirdi. AQShda 2021–2022 yillar davomida raqamli kontent ishlab chiqarish sohasi iqtisodiy o‘shishni 25 foizga oshirish imkonini berdi. Bu esa ijodiy iqtisodiyotning iqtisodiy krizis sharoitida ham chidamli ekanligini isbotlaydi.

Iqtisodiy natijalar bilan bir qatorda, kreativ iqtisodiyot mamlakatlarning xalqaro imijini ham yaxshilashga xizmat qilmog‘da. Misol uchun, Fransiya va Italiya kabi mamlakatlar o‘zlarining moda va dizayn sanoati orqali har yili millionlab turistlarni jalb qilib, davlatning xalqaro maydondagi obro‘sinini mustahkamlamoq‘da. O‘zbekiston ham ushbu tajribadan foydalanib, milliy madaniyat va san‘atni rivojlantirish orqali global bozorda o‘z o‘rnini mustahkamlashi mumkin. Bu esa mamlakat iqtisodiyotiga qo‘shimcha moliyaviy resurslarni jalb qilishga imkon beradi.

Grafik quyidagi ma'lumotlarni aks ettiradi:

- **Ko'k chiziq** – Kreativ iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi (%);
- **Yashil chiziq** – Kreativ iqtisodiyot orqali yaratilgan yangi ish o'rinlari soni (ming kishi);
- **Qizil chiziq** – Kreativ iqtisodiyot mahsulotlari eksport hajmi (mln AQSh dollari).

Ushbu grafik mamlakat iqtisodiy taraqqiyotida kreativ iqtisodiyot ahamiyatining oshib borayotganligini yaqqol ko'rsatib beradi

Tahlil natijalari shuni ham ko'rsatmoqdaki, kreativ iqtisodiyot ta'lim va ilmfan sohalarining rivojlanishiga katta ta'sir o'tkazmoqda. Bugungi kunda ko'plab

davlatlar ta'lim tizimiga ijodiy va innovatsion fanlarni joriy etish orqali kreativ iqtisodiyot uchun zarur bo'lgan kadrlarni tayyorlashmoqda. Jumladan, Germaniyada 2023-yilda kreativ sohalarga yo'naltirilgan ta'lim dasturlari orqali bitiruvchilarning 80 foizi darhol ish bilan ta'minlangan. O'zbekistonda ham 2022-yildan boshlab ijodiy yo'nalishlar bo'yicha yangi fakultetlarning ochilishi bilan bu borada muhim qadamlar qo'yilmoqda. Kreativ iqtisodiyot ekologik jihatdan ham mamlakat iqtisodiyoti uchun foydali yo'nalish hisoblanadi. Shvetsiya va Norvegiya tajribasidan ko'rinib turibdiki, ijodiy sanoatlar ekologik toza ishlab chiqarishga asoslanadi va uglerod emissiyasini kamaytirish imkonini beradi. Masalan, Norvegiyada 2023-yil davomida kreativ iqtisodiyot hisobiga mamlakatdagi umumiy uglerod chiqindilari 7 foizga qisqargan. Bu esa mazkur iqtisodiyot turining barqaror rivojlanish strategiyasiga ham to'liq mos kelishini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari kreativ iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati juda yuqori ekanligini tasdiqlaydi. Bu iqtisodiyotning rivojlanishi orqali mamlakatlar nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki yangi ish o'rinlarini yaratish, xalqaro bozorda raqobatbardoshlikni mustahkamlash va global iqtisodiy o'zgarishlarga tez moslashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'zbekiston uchun ham ijodiy iqtisodiyotning rivojlanishi iqtisodiy rivojlanishning yangi, yuqori sifatli bosqichiga chiqish uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, kreativ iqtisodiyot bugungi kunda har qanday mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishi uchun muhim va zarur yo'nalishdir. Ushbu yo'nalishni rivojlantirish orqali O'zbekiston iqtisodiyotining global raqobatbardoshligini oshirish, iqtisodiy taraqqiyotning yangi bosqichiga chiqish va kelajak avlod farovonligini ta'minlash mumkin. Shuning uchun mamlakatda kreativ iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosatini yanada kengaytirish, bu borada xalqaro

tajribadan foydalanish, ijodiy sohalarga investitsiyalarni ko‘paytirish, hamda kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Florida R. “The Rise of the Creative Class”, Basic Books, USA, 2021.
2. UNESCO. Creative Economy Report, Paris, France, 2022.
3. World Bank Group. “Creative Economy Outlook 2023: Trends in International Trade in Creative Industries”, Washington D.C., USA, 2023.
4. OECD. “Culture and Creative Sectors in the post-COVID-19 Europe”, OECD Publishing, Paris, France, 2022.
5. British Council. "Creative Economy: International Evidence of Economic Contribution and Potential", London, UK, 2021.
6. Маъруфов И. “Ўзбекистонда ижодий иқтисодийни ривожлантиришнинг стратегик йўналишлари”, Тошкент, 2022.
7. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). “Creative Economy Outlook: Trends and Opportunities”, Geneva, Switzerland, 2022.
8. Kim S., Lee J. “Creative Economy Policies in Korea: Successes and Challenges”, Seoul National University Press, South Korea, 2022.
9. Davlat statistika qo‘mitasi. “O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiy ko‘rsatkichlari statistik to‘plami”, Toshkent, 2023.

10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ижодий иқтисодий ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори, Тошкент, 2022 йил, 11 август.